

ת"פ 42814/10/14 - דוד לוי - בעצמו נגד מדינת ישראל - באמצעות פרקליטות מחוז תל-אביב (מיסוי וכלכלה),

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

ת"פ 42814-10-14 מדינת ישראל נ' לוי
תיק חיצוני: מספר תיק חיצוני

בפני	כבוד השופטת דנה מרשק מרום
מבקש	דוד לוי - בעצמו
נגד	
משיבה	מדינת ישראל - באמצעות פרקליטות מחוז תל-אביב (מיסוי וכלכלה), וע"י עו"ד נועם עוזיאל

החלטה

1. המבקש - הוא הנאשם בתיק פלילי דנן [להלן: "המבקש" או "הנאשם"] - סיים עדות ראשית במסגרת פרשת הגנה, ובטרם החלה חקירתו הנגדית על-ידי ב"כ המאשימה, הגיש הנאשם בקשה לפסילת מותב זה לפי סעיף 77א' לחוק בתי-המשפט [נוסח משולב], תשמ"ד - 1984 [להלן: "החוק"].
2. המדובר בבקשת הפסלות השנייה אותה מגיש הנאשם. בקשת הפסילה הראשונה, אשר הוגשה לאחר שהחלה פרשת הגנה והנאשם בחר להעיד, נדחתה על-ידי בהחלטה מיום 14.5.17. ערעור שהגיש הנאשם על החלטה זו נדחה (ללא צורך בתגובת המדינה) בפסק-דין שניתן ביום 21.5.17 על-ידי כב' הנשיאה (כתוארה אז) נאור (ע"פ 4060/17).
3. אזכיר, כי כנגד הנאשם, עורך-דין במקצועו, הוגש כתב-אישום המייחס לו חמישה אישומים שבמרכזם ביצוע עבירה של גניבה בידי מורשה בהיקף העולה על 17 מליון ₪ בהיותו כונס נכסים על-פי מינוי רשם ההוצאה לפועל וכן בהיותו מנהל עזבון, לצד עבירות מס.

טענות ב"כ הצדדים

4. לטענת הנאשם, התקיימו נסיבות שיש בהן כדי ליצור חשש ממשי למשוא פנים בניהול המשפט. כבסיס לטענתו, מפנה הנאשם למספר אירועים אשר התרחשו בישיבת יום 19.9.17, המצטרפים להתנהלות מותב זה בישיבות קודמות וכן להחלטות קודמות, המצביעים כולם על כך כי דעתו של בית-המשפט "ננעלה".

5.

בקשתו של הנאשם מבוססת על טענות מרובות-פרטים וצורפו לה יז' נספחים. טענותיו, בתמצית, הינן:

א. מותב זה לא התיר לנאשם להעיד באופן חופשי באשר לתיק הוצל"פ מספר 49 בנספח א' לכתב-האישום, לא איפשר הגשת ראיות רלבנטיות, ואף נשמעו מספר הערות מעליבות כלפי הנאשם במהלך הדיון (המפורטות בסעיף 3.8 לבקשת הפסילה). ב. הנאשם כלל ציטוטים רבים מהפרוטוקול על-מנת לבסס את טענתו, כי קיימת אפשרות מאד מסתברת שנבצר מבית-המשפט לשפטו באובייקטיביות, על רקע אמירות מותב זה כי אין בכוונתו לשקול את עדותו של הנאשם לגבי מעשה ה"עוקץ" וההונאה להם נפל קרבן בכלל, ובהקשר של תיק מס' 49 בפרט.

ג. הנאשם חזר והיפנה ל"הלכות המשפטיות" באשר למסגרת הנורמטיבית עליה מבוססים האישומים, כאשר מותב זה מונע ממנו להעלות את הגנתו בצורה ראויה. כן תוקף הוא החלטות שניתנו לאורך הדיונים, בין השאר, באשר לקבילות ראיות (ראו, למשל, בסעיף 3.8.8 לבקשה, בנושא רשומה מוסדית).

ד. עוד קבל הנאשם כנגד התערבות מותב זה בהליך הבאת הראיות, כשהוא מדגיש כי הוא עורך-דין אשר מסוגל לנהל את הגנתו בעצמו.

ה. הנאשם טען עוד כלפי התנהלות בית-המשפט בישיבת יום 10.9.17, אשר לא איפשר לו להוכיח כי פעל בנאמנות ובמקצועיות בתיקי ההוצאה לפועל השונים (נושא נספח א' לכתב-האישום).

ו. מותב זה התייחס למצבו הנפשי של הנאשם, איים עליו כי יישלח לפסיכיאטר המחוזי ועשה לו "שיימינג" בפומבי.

ז. עוד התייחס הנאשם להחלטות שניתנו על-ידי בחודשים אפריל ומאי 2017 וטען, כי המדובר בהחלטות שגויות מבחינה משפטית.

6.

ב"כ המאשימה, בתגובתו, מבקש לדחות את הבקשה מהנימוקים הבאים:

א. הבקשה לפסילה, כמו קודמתה, הוגשה בעיתוי שאינו מקרי, על-מנת לדחות ולמנוע את המשך עדות הנאשם וחקירתו הנגדית הצפויה, תוך שהנאשם מצפה להפסקת המשפט עד להכרעה בערעור שיגיש לבית-המשפט העליון במקרה ותידחה בקשתו.

ב. הנאשם מתבסס בעיקר על מספר אמירות מישיבת יום 19.9.17, אשר צוטטו על-ידו בבקשה באופן חלקי ומגמתי, תוך השמטת חלקי טקסט והוצאת הדברים מהקשרם. אף לא אחד מהציטוטים נמנה על המקרים הקיצוניים המצדיקים פסילה של שופט בשל התבטאות במהלך המשפט. ב"כ המאשימה ציטט את הדברים במלואם תוך הוספת חלקי המשפטים שהושמטו על-ידי הנאשם מגוף בקשתו (סעיף 4 לתגובה).

ג. מותב זה נוהג "בסבלנות אין קץ" עם הנאשם; ישיבת יום 19.9.17 היא הישיבה הרביעית בה נשמעת עדותו של הנאשם, אשר באופן שיטתי נמנע מלהתייחס לנטען בכתב-האישום ובוחר לתאר את פועלו

בתיקי הוצאה לפועל שונים.

ד. להערכת ב"כ המאשימה, מותב זה נוהג באופן האמור כלפי הנאשם מאחר ואינו מיוצג, אך לאחר שעות רבות בהם העיד הנאשם, דחק בית-המשפט את הנאשם, "בעדינות", להתייחס לנטען כנגדו בכתב-אישום, ללא הצלחה. כשהנאשם החל להתייחס לתיקי ההוצל"פ נושא כתב-האישום, בחר לעשות זאת על-ידי הבאת התיק, דפדוף בו ותיאור "ארכני" של כל השתלשלות הטיפול המשפטי בתיק. זאת, למרות שהובהר לנאשם כי לא מושמעת נגדו טענה אודות טיפול בלתי מקצועי, אלא כי שלשל לכיסו את כספי התמורה ממכירת הנכסים. האמירות של בית-משפט זה בישיבת יום 19.9.17 מבטאות את הנסיון של בית-המשפט למקד את הנאשם לנושאים השנויים במחלוקת.

ה. בכל מקרה יש לזכור כי המדובר בשלב מתקדם במשפט, לאחר שנשמעו כל עדי התביעה ולאחר שהנאשם העיד לא פחות מארבע ישיבות.

ו. בית-המשפט נהג כלפי הנאשם ביושרה והגינות תוך שניתן לו מרחב שלא היה ניתן לנאשם מיוצג, ומחובתו של בית-המשפט לנהל את המשפט ולמנוע הליכי סרק.

דין והכרעה

7. סעיף 77א(א) לחוק קובע: **"שופט לא ישב בדין אם מצא, מיזמתו או לבקשת בעל דין, כי קיימות נסיבות שיש בהן כדי ליצור חשש ממשי למשוא פנים בניהול המשפט.**" הכלל הוא, כי בכדי להקים עילת פסלות, יש להצביע על קיומו של חשש ממשי למשוא פנים בניהול המשפט, המבוסס על נסיבות אובייקטיביות, ולא בחשש סובייקטיבי גרידא (ראו, למשל: ע"א 6129/16 **מרדכי נגד מועלם** [15.9.16]).

8. בבקשת הפסילה הראשונה, טען הנאשם - כמו היום - כי התבטאויות של מותב זה מעידות על כך שדעתו ננעלה ביחס לקו ההגנה בו בחר, וכי אמירות כאלה ואחרות מעידות על חשש ממשי למשוא פנים בשלב הראשוני של פרשת ההגנה.

9. בפסק-הדין של כב' הנשיאה (כתוארה אז) נאור, בו נדחה ערעור הנאשם, קבעה היא, כי יש שהתבטאויות של שופט היושב לדין יביאו לכדי חשש ממשי למשוא פנים ויהוו ראיה לכך, אולם ההלכה הפסוקה קובעת שמקרים אלו נדירים ביותר ומחייבים התבטאויות בעלות אופי מובהק ונחרץ (סעיף 7 לפסק-הדין, תוך הפניה, בין השאר, ל: ע"פ 655/77 **מאירי נגד מדינת ישראל**, פ"ד לב(1) 27 [1977]; ספרו של השופט יגאל מרזל **דיני פסלות שופט**, 189 - 181 (2006)).

10. ההתבטאויות אשר צוטטו על-ידי הנאשם באופן חלקי בבקשתו אינן נכנסות כלל לקטיגוריה של

התבטאויות שיש בהן כדי להביע דעה כלשהי, ובכל מקרה אינן באות במסגרת אותם מקרים חריגים המצדיקים פסילת המותב.

11. אזכיר, כי הנאשם, עורך-דין במקצועו, אינו מיוצג, חרף נסיונות רבים של מותב זה למנות לו מספר סניגורים מטעם הסניגוריה הציבורית (לאחר שהיה מיוצג על-ידי מספר עורכי-דין פרטיים שאת שירותיהם שכר). הנאשם לא עסק בקריירה המשפטית שלו במשפט הפלילי, ועל כן, מותב זה משקיע מאמצים רבים לעמוד בחובה המוטלת עליו לסייע לנאשם לא מיוצג, תוך שמירה על גבול ברור של התפקיד השיפוטי, ריסון ההתערבות במהלך הדיון והצורך לנהל את הדיון ביעילות ובענייניות.

12. משימה זו אינה פשוטה בכלל, ובעניינו של הנאשם בפרט, כשבפרשת ההגנה עלה צורך מובהק למקד את הנאשם על-מנת שיציג את הגנתו באופן ראוי. קריאת ההקשר הנכון של האמירות המרכזיות, כפי שאלו מופיעות בסעיף 4 א' - ד' ו - ז' לתגובת ב"כ המאשימה, מעידה על כך, כי המדובר בנסיון מתמשך למקד את הנאשם על-מנת שיתייחס במישרין לאישומים המיוחסים לו ולסוגיה של גניבת כספי התמורה ממכירת הנכסים בעת שפעל ככונס נכסים וכמנהל עזבון, גם אם ברקע טענת "עוקץ" אשר תידון בהכרעת-הדין על רקע עדות הנאשם (ועדויות נוספות, ככל שאלו יובאו לפני).

13. אמירות אלו היו הכרחיות, גם לאור העובדה שהנאשם בחר לתאר באריכות את האופן שבו ניהל את תיקי ההוצאה לפועל במשך השנים, כשב"כ המאשימה חזר והצהיר, כי לא תעלה טענה אודות טיפול בלתי מקצועי בהליכי ההוצאה לפועל - אלא רק כי שלשל לכיסו וגנב את כספי התמורה ממכירת הנכסים.

14. אין מקום לאמץ את גישת ב"כ המאשימה בדבר התנהלות מכבידה של הנאשם המכוונת להביא להתמשכות ההליך במיני דרכים. עם זאת בטוחני, כי הנאשם שוגה לחלוטין בפרשנותו את האמירות עליהן הוא מבסס את בקשתו. כאמור, כמו בבקשת הפסילה הראשונה, ההתבטאויות וההחלטות הדיוניות כולן אינן מלמדות אלא על מאמציי למקד את עדותו של הנאשם לסוגיות השנויות במחלוקת המופיעות בכתב-האישום (ראו גם בסעיף 8 לפסק-דין בו נדחה ערעור הנאשם בבקשת הפסילה הראשונה).

15. אני רואה לנכון להתייחס באופן נפרד לאמירות הקשורות למצבו הנפשי של הנאשם, ואשר הובאו בהקשר הנכון בתגובה של ב"כ המאשימה בסעיף 4 ה' ו - ו'.

נושא מצבו הנפשי של הנאשם עלה במספר דיונים בתחילת ההליך בפני כב' סגנית הנשיא, השופטת לורך, ובפניי (ראו, למשל, ישיבות מימים 26.5.15, 21.9.15).

בחודש פברואר 2015, ב"כ המאשימה הגיש בקשה להורות לנאשם לעבור בדיקה פסיכיאטרית לפי סעיף 15 לחוק טיפול בחולי נפש, תשנ"א - 1991. בבקשה זו צויין, כי ב"כ המאשימה מתרשם כי הנאשם סובל מהפרעות של רדיפה. מעבר להתרשמותו, היפנה לאמירות של בית-המשפט העליון בעקבות עתירה שהגיש הנאשם בבג"צ

בישיבת יום 21.9.15, בעת שהנאשם היה מיוצג על-ידי עו"ד יוספה טפיירו (לצרכי הליך השימוע) היא מסרה, כי אין היא מתנגדת שתינתן החלטה לבדיקה ואולם, הנאשם מתנגד בתוקף. הוסיפה, כי התקשורת עם הנאשם היא עניינית ותקינה, אך ככל שהדברים נוגעים לפרשה נושא כתב-האישום "יש בעיה בבוחן המציאות" (עמ' 9 שורות 16 - 18). לאחר ששמעתי את עמדת הנאשם בנושא אומץ מתווה לפיו עו"ד טפיירו אמורה היתה למסור שמו של פסיכיאטר אשר יבדוק את הנאשם והממצאים יועברו לבית-המשפט מבלי שאלו יועמדו לעיני התביעה. מהלך זה לא יצא לפועל בסופו של יום. בכל מקרה, ב"כ המאשימה חזר בו מבקשתו לאחר ששוכנע כי אין בנמצא בסיס להערכה כי הנאשם אינו כשיר לעמוד לדין, גם אם יתכן כי סובל הוא מהפרעה נפשית פרנואידיית או אחרת (בקשה מיום 1.11.15).

16. נוכח התנגדות הנאשם ועל בסיס התרשמותי שלי, לא ראיתי לנכון לכפות הליכי בדיקה פסיכיאטרית (לצורך בחינת כשירותו לעמוד לדין) על הנאשם עד ליום זה. יחד עם זאת, כשאני מדגישה שוב שהנאשם אינו מיוצג, קיימת ערנות מצידי למצבו הנפשי של הנאשם. בישיבת יום 19.9.17 הנאשם התפרץ והיה נתון בסערת רגשות ניכרת לעין (כפי שהדבר משתקף בפרוטוקול שצוטט על-ידי ב"כ המאשימה). דבריי אליו לא היו כלל במסגרת איום או "שיימינג", אלא ציון עובדה כי ייתכן והתנהגות זו תחייב אותי לשקול שוב כפיית בדיקה פסיכיאטרית. למיטב זכרוני, איש לא נכח באולם, ובכל מקרה, לא היו באמירות המצוטטות כדי לפגוע בנאשם - אלא ההפך הוא הנכון. חרף ההתפרצות והתנהלות הנאשם, נותרתי בדעתי שלא לכפות עליו הליכי בדיקה, אך בוודאי שראוי היה לתעד את הדברים לפרוטוקול המוקלט.

17. שאר טענותיו של הנאשם נוגעות להחלטות ביניים דיוניות, ואין מקום להתייחס אליהן במסגרת בקשה לפסלות.

18. אשר על כן, לאור כל האמור לעיל, אין בהתבטאויות שצוטטו באופן חלקי על-ידי הנאשם משום הבעת דעה כלשהי לגופו של עניין, אלא המדובר, למצער, באי-הבנת הקשר הדברים ובהתבטאויות הקשורות לנקודת מבטו של היושב בדין (ראו והשוו: ע"א 6093/08 ש.מ. **נוה בר ואחרים נגד עמידר** [9.12.2008], פסקה 7).

19. הבקשה לפסילת המותב נדחית.

בשלב זה אני דוחה את העתירה להורות על הפסקת הדיונים בתיק זה, כפי שביקש הנאשם.

ישיבת ההוכחות הבאה קבועה ליום 12.11.17, ובשלב זה היא תתקיים כמתוכנן. ככל שהנאשם יגיש ערעור על החלטה זו, ובמידה ולא יימסר פסק-דין של כב' נשיאת בית-המשפט העליון עד למועד זה, אשקול את הדברים בשנית.

20. המזכירות תמציא החלטה זו לאלתר ועוד היום לב"כ הצדדים.

ניתנה היום, י"א חשוון תשע"ח, 31 אוקטובר 2017, בהעדר
הצדדים.